

ŁUKASZ KALISZ*

Od idei do działania. Inicjatywy naukowe Akademickiego Koła Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży przy Uniwersytecie w Białymstoku

From idea to action. Scientific initiatives of the Academic Circle of the Catholic Youth Association at the University of Białystok

Streszczenie

Artykuł przedstawia bogatą działalność naukowo-organizacyjną Akademickiego Koła Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży przy Uniwersytecie w Białymstoku, które od 2013 roku aktywnie działa na rzecz rozwoju naukowego, społecznego i duchowego studentów. W ciągu ponad dziesięciu lat Koło KSM zorganizowało liczne konferencje naukowe, warsztaty, spotkania popularyzujące naukę, a także wydarzenia o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Wśród nich szczególnie wyróżniają się cykle konferencji „Rewolucja/Ewolucja”, które poruszały tematy związane z macierzyństwem, ojcostwem, narzeczeństwem i małżeństwem, łącząc różne dziedziny nauki i promując interdyscyplinarne podejście do poruszanych zagadnień. Działania Koła obejmowały także szeroko zakrojoną promocję w mediach, publikacje filmów na YouTube oraz współpracę z naukowcami i praktykami. Koło aktywnie uczestniczyło również w życiu studenckim, reprezentując studentów w różnych gremiach uczelni i angażując się w działania popularyzujące naukę w społeczności lokalnej. Autor artykułu,

* Wydział Nauk o Edukacji, Uniwersytetu w Białymstoku, Polska, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8217-2954>, e-mail: lukasz.k@uwb.edu.pl.

napisanego w oparciu o analizę dokumentów i obserwację uczestniczącą, ma na celu przedstawienie dobrych praktyk w działaniach naukowo-organizacyjnych koła naukowego, licząc na to, że przedstawionym przykładem mogą inspirować się inne organizacje studenckie, co może je mobilizować do równie aktywnej i wartościowej działalności.

Słowa kluczowe:

organizacje studenckie, koła naukowe, aktywność studencka, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, Uniwersytet w Białymstoku

Abstract

The article presents the rich scientific and organizational activity of the Academic Circle of the Catholic Youth Association at the University of Białystok, which has been actively working for the scientific, social and spiritual development of students since 2013. Over the past ten years, the KSM Circle has organized numerous scientific conferences, workshops, meetings popularizing science, as well as events of national and international scope. Among them, the series of conferences “Revolution/Evolution” stand out in particular, which addressed topics related to motherhood, fatherhood, engagement and marriage, combining various fields of science and promoting an interdisciplinary approach to the issues raised. The activities of the Circle also included extensive promotion in the media, publication of films on YouTube and cooperation with scientists and practitioners. The Circle also actively participated in student life, representing students in various university bodies and engaging in activities popularizing science in the local community. The article, written based on document analysis and participant observation, aims to present good practices in the scientific and organizational activities of the science club, hoping that the presented example may inspire other student organizations, which may mobilize them to equally active and valuable activities.

Keywords:

student activity, student organizations, science clubs, Catholic Youth Association, University of Białystok

1. WPROWADZENIE

Koła naukowe to najbardziej liczne organizacje studenckie na wyższych uczelniach. Powstają one jako oddolna inicjatywa grupy studentów, którzy skupieni wokół wspólnych zainteresowań i wartości pragną sformalizować swoje dzia-

łania. Uczestnictwo w kole naukowym daje studentom wymierne korzyści, gdyż w tych strukturach mogą oni współpracować z innymi organizacjami studenckimi, jednostkami naukowymi, a także otoczeniem społecznym. Studenci w kołach naukowych korzystają z prawa do zrzeszania się (Dz.U. 2024 poz. 1571, art. 111, ust. 1) i realizacji swoich pomysłów. Założenie koła naukowego, polegające na stworzeniu regulaminu bądź statutu, nie jest trudne w kwestiach formalnych i zazwyczaj w jego prowadzeniu oprócz prezesa koła dużą rolę odgrywa opiekun naukowy. Integruje on wokół siebie studentów, których aktywność jest rotacyjna i najczęściej kończy się wraz z ukończeniem studiów. Koła naukowe w strukturach uniwersytetów podlegają także stosownym władzom dziekańskim i rektorskim oraz korzystają ze wsparcia działów studenckich. Studenci zrzeszeni w kole naukowym mogą z pomocą nauczycieli akademickich prowadzić działalność badawczą, dydaktyczną, organizacyjną, artystyczną, społeczną i sportową.

Na Uniwersytecie w Białymstoku aktywnie działa 76 kół naukowych¹, z czego 14 funkcjonuje na Wydziale Nauk o Edukacji. Niewątpliwie najbardziej aktywnym naukowo i mogącym się poszczycić największym dorobkiem organizacyjnym jest Akademickie Koło Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży [dalej: KSM] przy Uniwersytecie w Białymstoku. Jako osoba będąca świadkiem wszystkich działań Koła swoje refleksje oprę na analizie dokumentów zdeponowanych w archiwum prywatnym, sprawozdaniach rocznych, artykułach naukowych, materiałach graficznych promujących organizowane wydarzenia (plakatach, banerach, wpisach na portalach społecznościowych i stronach internetowych) oraz na osobistych wspomnieniach. Z uwagi na rozproszenie ww. źródeł niniejszy artykuł stanowi syntezę ponaddziesięcioletniej działalności Koła KSM (od 2013 do czerwca 2025 roku) w ujęciu chronologiczno-problemowym i może być przyczynkiem do dalszych pogłębionych badań naukowych. Jednocześnie artykuł ma charakter monograficzny i stanowi wypełnienie luki badawczej, gdyż większość przedstawionych w nim informacji nie była do tej pory prezentowana szerokiemu gronu odbiorców. Może to być zatem zachęta dla innych organizacji studenckich, aby ich działalność opracowywać w formie naukowej. Artykuł przyczynia się także do pogłębienia wiedzy na temat znaczenia kół naukowych, które to zagadnienia były już częściowo opisywane w literaturze (m.in.: Bęczkowska, 2019; Buraczyńska, 2023; Gancarz, 2013; Olender-Jermacz, 2016, 2024; Wróblewska 2013).

¹ <https://uwb.edu.pl/student/organizacje-studenckie-i-doktorantow/rejestr-organizacji-studenckich-i-doktoranckich-uwb> (dostęp: 1.05.2025).

2. OKOLICZNOŚCI ZAŁOŻENIA KOŁA KSM

Myśl o założeniu Koła KSM zrodziła się w studentach Uniwersytetu w Białymstoku, którzy byli członkami lub sympatykami Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Archidiecezji Białostockiej oraz Duszpasterstwa Akademickiego. W praktyce grupka studentów postanowiła, wzorując się na innych polskich uczelniach, stworzyć Koło Naukowe Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży. Tym samym miały powstać w Białymstoku struktury jednej z największych organizacji młodzieżowych, która została założona w 1934 roku i wywarła znaczący wpływ na formację młodzieży okresu II Rzeczypospolitej. KSM w obecnej formie zostało erygowane przez Konferencję Episkopatu Polski dekretem z dnia 10 października 1990 roku na mocy kan. 312 § 1 n. 2 Kodeksu Prawa Kanonicznego (Statut KSM § 1, ust. 2.), natomiast Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Białostockiej erygowano dekretem arcybiskupa metropolity białostockiego Edwarda Ozorowskiego z dnia 6 stycznia 2009 roku. Zyskało ono osobowość prawną na mocy Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 marca 2010 roku (Dz.U. 2010 nr 45, poz. 269).

Studenci białostockich uczelni po rekonesansie wśród pracowników naukowych postanowili, że z prośbą o opiekę naukową zwrócą się do mnie, co argumentowali faktem, iż jestem absolwentem Wydziału Pedagogiki i Psychologii UwB (magistrem pedagogiki), ale także absolwentem Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie Sekcja św. Jana Chrzciciela (magistrem teologii). Wśród tych studentek najbardziej aktywnymi osobami były Joanna Marchel oraz Magdalena Zapolnik (studentki Wydziału Pedagogiki i Psychologii UwB); to one odwiedziły mnie na Wydziale Pedagogiki i Psychologii i przedstawiły propozycję współpracy nad utworzeniem nowego koła naukowego.

Koło KSM miało być ogólnouniwersytecką organizacją zrzeszającą studentów wszystkich wydziałów Uniwersytetu w Białymstoku. Założeniu Koła przyświecał zamiar szerzenia w środowisku akademickim chrześcijańskich wartości oraz afirmacji mądrego życia, opartego na poszanowaniu godności ludzkiej, pielęgnowaniu ideałów i wykorzystywaniu potencjału młodości. Tym, co wyróżniało nowe katolickie koło naukowe, było dążenie do prawdy w badaniach naukowych oraz prezentowanie rzetelnej, interdyscyplinarnej wiedzy na tematy społeczne – z uwzględnieniem dorobku różnych nauk szczegółowych, w tym również teologii. Koło promowało wartości katolickie oraz uniwersalne, takie jak rodzina, odpowiedzialność, umiarkowanie czy troska o dobro człowieka i wspólnoty. Jego celem było integralne ujęcie osoby ludzkiej jako istoty biologicznej, psychicznej, intelektualnej, społecznej i duchowej. Religia nie była traktowana jako bezpośredni

cel działań naukowych, lecz jako istotny kontekst kulturowy i źródło inspiracji do pogłębionej refleksji nad współczesnymi problemami społecznymi. Działalność Koła miała również charakter formacyjny i była otwarta dla wszystkich zainteresowanych, niezależnie od światopoglądu, co wynikało z założenia o powszechnej dostępności podejmowanych inicjatyw. Koło inspirowało się ponadto ideą think tanku – przestrzeni dialogu, analizy i opracowywania odpowiedzialnych propozycji dla życia społecznego i środowiska akademickiego.

4 czerwca 2013 roku w siedzibie Duszpasterstwa Akademickiego w Białymstoku odbyło się posiedzenie założycielskie Akademickiego Koła KSM przy Uniwersytecie w Białymstoku. W zarządzie Koła znalazły się: Magdalena Zapolnik (prezes), Patrycja Marczak (zastępca prezesa), Joanna Marchel (sekretarz), Agnieszka Pęcka (zastępca sekretarza) oraz Aldona Godlewska (skarbnik). Był to jednak skład nieoficjalny, stworzony bardziej jako deklaracja przyszłej sformalizowanej działalności. Z uwagi na to, iż spotkanie odbyło się w czerwcu, dalsze działania zostały zaplanowane na kolejny rok akademicki 2013/2014. Po wakacjach skupiliśmy się na pracy nad Statutem (Statut AKKSM) i rejestracji Koła w strukturach Uniwersytetu w Białymstoku. Zajęło to nam kilka miesięcy ze względu na oczekiwanie na akceptację dokumentów i uwagi zgłaszane przez radcę prawnego UwB. W tym czasie zorganizowaliśmy na mocy wykupionej przez studentów licencji pokazy filmu *October Baby* na auli Wydziału Prawa.

Akademickie Koło Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży przy Uniwersytecie w Białymstoku oficjalnie zostało zarejestrowane 15 maja 2014 roku. Siedzibą Koła stał się Wydział Pedagogiki i Psychologii UwB (od 2019 roku Wydział Nauk o Edukacji), zaś miejscem spotkań Katedra Historii Wychowania (od 2019 roku Katedra Historii i Teorii Wychowania), w której zatrudniony był opiekun Koła Łukasz Kalisz (Tempora mutantur, 2017, s. 53).

Długi okres formowania się Koła spowodował odejście wielu studentów, którzy w tym czasie ukończyli studia. Z pierwszego składu pozostała jedynie Patrycja Marczak, bardzo aktywna studentka Wydziału Prawa UwB, która była pierwszym oficjalnym prezesem Akademickiego Koła KSM i pełniła tę funkcję przez kolejne trzy lata, do września 2017 roku.

3. SKŁAD OSOBOWY KOŁA KSM

W okresie ponad 10 lat działalności Koła KSM należeli do niego studenci Uniwersytetu w Białymstoku z Wydziałów: Prawa, Biologii, Ekonomii oraz najbardziej liczna grupa studentów z Wydziału Nauk o Edukacji. W poszczególnych latach

było to od kilku do kilkunastu osób, co dowodzi, że praca w dobrze zarządzanym, nawet kilkuosobowym zespole może być bardzo efektywna. Kilukrotnie się zdarzało, że członkowie Koła KSM już jako absolwenci Uniwersytetu jeszcze przez wiele miesięcy współpracowali z nami jako członkowie wspierający, gdyż taką możliwość daje Statut Koła KSM (Statut AKKSM §5).

Kadencje Prezesów Koła KSM oraz opiekunów naukowych w poszczególnych latach przedstawiają się następująco:

Prezesi Koła KSM:

- Patrycja Marczak – lata akademickie 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017,
- Tomasz Krynicki – rok akademicki 2017/2018 (semestr zimowy),
- Krzysztof Tryzno – rok akademicki 2017/2018 (semestr letni),
- Julita Rząca – lata akademickie: 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021,
- Agnieszka Gronostajska – lata akademickie: 2021/2022, 2022/2023,
- Anna Replin – od października 2023 roku.

Opiekunowie naukowci Koła KSM:

- dr Łukasz Kalisz – od 2014 roku,
- mgr Agnieszka Gronostajska – od grudnia 2024 roku.

Warto także dodać, że oprócz studentów i opiekunów Koło KSM od początku istnienia do października 2022 roku współpracowało z duszpasterzami akademickimi i asystentami kościelnymi. Byli to kolejno: ks. dr Adam Miastkowski, ks. mgr lic. teol. Wojciech Szubzda, ks. dr Krzysztof Kamiński, ks. dr Marek Czech i ks. dr Marek Kowalczuk.

Nieocenioną pomocą we wszelkich działaniach Koła KSM jest także prof. dr hab. Elwira Kryńska, kierownik Katedry Historii i Teorii Wychowania, która wspiera studentów i młodą kadrę naukową, dzięki czemu wszelkie działania okazują się cennymi merytorycznie wydarzeniami naukowymi o dużym prestiżu. To właśnie Katedra Historii i Teorii Wychowania jest miejscem spotkań studentów i współorganizatorem wszystkich dotychczasowych konferencji organizowanych przez Koło KSM.

4. REWOLUCJE/EWOLUCJE...

Rok akademicki 2014/2015 był czasem intensywnych prac nad wydarzeniem, którym moglibyśmy zaistnieć w środowisku akademickim i tym samym stworzyć coś charakterystycznego, co byłoby naszą wizytówką w kolejnych latach. Wśród wielu pomysłów z największym entuzjazmem spotkała się inicjatywa organizacji cyklu konferencji poświęconych rodzinie i zagadnieniom życia społecznego pod

wspólnym hasłem „Rewolucja/Ewolucja” zapisywanych w formie łącznej „(R) ewolucja”. Pomysł całego cyklu konferencji zakładał przedstawianie omawianych zagadnień w kontekście długoterminowych przemian dążących do coraz doskonalszych form (ewolucja) lub przemian gwałtownych, często radykalnie zmieniających jakiś wycinek rzeczywistości (rewolucja). Pierwszym zagadnieniem, które chcieliśmy przeanalizować, było macierzyństwo.

Celem konferencji było pochylenie się nad zagadnieniem macierzyństwa z perspektywy różnych dziedzin nauki – historii, pedagogiki, socjologii, medycyny, prawa i teologii. Zależało nam na podkreśleniu ewolucji i rewolucji macierzyństwa jako przemiany w tożsamości płciowej kobiety, problemu odwiekiania macierzyństwa bądź całkowitego odłączenia macierzyństwa od małżeństwa. Na to zagadnienie chcieliśmy także spojrzeć, analizując wątki historyczne oraz etyczny wymiar posiadania potomstwa i warunków, jakie temu towarzyszą. Aby nadać odpowiednią rangę Konferencji Naukowej „(R)ewolucja macierzyństwa”, która odbyła się 25 maja 2015 roku, zaprosiliśmy do współpracy: Katedrę Historii Wychowania Wydziału Pedagogiki i Psychologii UwB, Katedrę Teologii Katolickiej UwB oraz Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”. Poprosiliśmy także o patronaty honorowe i medialne, co miało sprawić, że konferencja stanie się wydarzeniem ważnym dla miasta i regionu, a relacja z obrad zostanie opublikowana w lokalnych mediach. Konferencja odbyła się pod patronatem Prezydenta Miasta Białegostoku oraz Rektora UwB, zaś patronat medialny objęły Radio Białystok oraz Radio i. Nowością w konferencjach organizowanych ponad 10 lat temu było uwiecznianie ich w formie nagrań wideo. Nasze ambicje były jeszcze większe, gdyż dzięki uprzejmości Izydor Tv realizowaliśmy transmisję z konferencji na żywo w internecie. Aktywność członków Koła polegała także na zdobyciu środków finansowych na pokrycie kosztów wydarzenia. Sponsorem konferencji byli: firma SaMASZ, Parlament Studencki UwB oraz Samorząd Studencki Wydziału Pedagogiki i Psychologii UwB. Dzięki środkom własnym współorganizatorów oraz sponsorów rozpoczęliśmy cykl profesjonalnych wydarzeń z odpowiednią kampanią promocyjną. Zleciliśmy wykonanie wysokiej klasy plakatów ze specjalnie zaprojektowanym logo przemian w macierzyństwie oraz stworzyliśmy stronę internetową konferencji www.rewolucjamacierzynstwa.pl (obecnie przeniesiona na adres: <https://ksm.uwb.edu.pl/konferencje/rewolucje/rewolucja-macierzynstwa>). Ponad 300 plakatów promujących wydarzenie zostało rozwieszonych w białostockiej komunikacji miejskiej, ponadto umieściliśmy ogłoszenia na licznych stronach internetowych i w portalach społecznościowych. Studentki zrzeszone w Kole wzięły udział w nagraniu promocyjnym w Radiu i, które reklamowało Uniwersytet w Białymstoku jako miejsce interdyscyplinarnej

debaty naukowej z możliwością uczestniczenia wszystkich zainteresowanych mieszkańców miasta Białegostoku i okolic. Zadbaliśmy także o przerwy kawowe, uroczysty obiad na zakończenie obrad i honoraria dla prelegentów. Do prowadzenia konferencji studenci Koła zaprosili Krzysztofa Szubzdę – znanego dziennikarza, konferansjera, aktora kabaretowego. Jego obecność przypadła do gustu uczestnikom i nadała wydarzeniu wymiar popularyzatorski (Sprawozdanie, 2015).

Konferencja promowała Uniwersytet w Białymstoku, warunki studiowania na tej uczelni oraz jej naukowców. Miejszem obrad była aula im. Janusza Korczaka wraz z zapleczem towarzyszącym – jedno z najnowocześniejszych audytoriów w regionie. Prelegentami były uznane autorytety z zakresu socjologii, prawa, historii wychowania, teologii, medycyny i historii medycyny. Zatem była to konferencja interdyscyplinarna, skupiona wokół jednego tematu. Po zakończonych wykładach nastąpiła 60-minutowa debata, już nie przy pulpicie konferencyjnym, ale na odpowiednio ustawionych sofach, co czyniło wydarzenie jeszcze bardziej atrakcyjnym. Liczne pytania z sali potwierdziły zainteresowanie tematem macierzyństwa oraz dowiodły, że zaproponowana forma dyskusji uczonych z widzami jest właściwą formą kolejnych inicjatyw popularyzujących naukę.

W konferencji wzięło udział ponad 300 osób, dodatkowo kilkaset osób obejrzało ją w internecie. Wydarzenie było poprzedzone zapisami i każdy uczestnik otrzymał imienny certyfikat potwierdzający w nim udział. Relacje z konferencji pojawiły się na stronach internetowych organizatorów oraz w lokalnej prasie (Kalisz, Marchel, 2015) i w czasopiśmie naukowym (Kalisz, 2015). Konferencja Naukowa „(R) ewolucja macierzyństwa” dzięki swojej nietypowej oprawie dostosowanej do osób młodych, z zachowaniem wysokich walorów merytorycznych zaproszonych gości, spotkała się z gorącym przyjęciem i była dobrą prognozą dla kolejnych inicjatyw podejmowanych przez Akademickie Koło KSM. Postanowiliśmy, że w kolejnych latach odbędą się następne konferencje z cyklu „Rewolucja/Ewolucja” na równie wysokim poziomie. Poniżej przedstawiam ich skrócone opisy.

Druga z cyklu Konferencja Naukowa „(R) ewolucja ojcostwa” miała już charakter konferencji ogólnopolskiej i odbyła się 5 czerwca 2017 roku. Rozpoczęła się ona wystęпом grupy artystycznej „Cyrkplodzja” złożonej z wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Różanymstoku. Następnie wzorem poprzedniej konferencji odbyły się wystąpienia wprowadzające z udziałem władz rektorskich i dziekańskich oraz referaty prelegentów skupione wokół tematyki ojcostwa, które wygłosili naukowcy reprezentujący takie dziedziny nauki jak: filozofia, biologia, profilaktyka społeczna, prawo, pedagogika, psychologia oraz teologia. Po przerwie nastąpiła białostocka premiera filmu „Father0” przedstawiającego trudne relacje młodych chłopców (wychowanków Młodzieżowego

Ośrodka Wychowawczego w Trzebieży) z ojcami. Po obejrzeniu filmu odbyła się ponadgodzinna debata z udziałem prelegentów i twórców filmu. Tak jak przy poprzednim przedsięwzięciu zadbano o upowszechnienie nauki poprzez szeroką akcję promocyjną (ok. 200 plakatów umieszczonych m.in. w komunikacji miejskiej), opracowano stronę internetową <https://ksm.uwb.edu.pl/>, która po wielu udoskonaleniach służy do dziś. W konferencji wzięło udział ponad 300 osób, a nagranie z wydarzenia opublikowano na Kanale YouTube Koła KSM (Sprawozdanie 2017).

Następną z cyklu była III Ogólnopolska Konferencja Naukowa „(R)ewolucja narzeczeństwa” zorganizowana 3 czerwca 2019 roku. Nowym elementem tego wydarzenia, obecnym już we wszystkich późniejszych konferencjach, było zorganizowanie sekcji młodych naukowców, w czasie której w nieco mniejszym gronie swoje referaty mogli wygłosić studenci oraz młodzi pracownicy naukowci. W ten sposób mogli oni podzielić się wynikami swoich badań i wzbogacić swój dorobek naukowy. Wszystkie wystąpienia z zakresu pedagogiki, teologii i prawa dotyczyły problematyki narzeczeństwa i miały być wstępem do głównej części konferencji. Rozpoczęła się ona występowaniem muzycznym małżeństwa Macieja i Magdaleny Dziemiańczuków (Dziemian & Magdoch). Po krótkim występie nastąpiły oficjalne wprowadzenia i wykłady plenarne. Referaty podczas konferencji zaprezentowali przedstawiciele różnych dyscyplin naukowych (prawa, socjologii, pedagogiki, psychologii i teologii), każdy prelegent reprezentował inny ośrodek naukowy. Po wygłoszeniu referatów nastąpiła debata z udziałem prelegentów i publiczności, którą moderował konferansjer Wojciech Grodzki. Konferencję poprzedziła audycja w Radiu i z udziałem studentek: Samanty Aksamitowskiej i Patrycji Czajkowskiej oraz w TVP3 Białystok z udziałem Samanty Aksamitowskiej i Martyny Suchockiej. Podczas wydarzenia powstała także audycja radiowa „Narzeczeństwo – czy zawsze preludium do małżeństwa?” z udziałem dr hab. Iwony Przybył, dr hab. Andrzeja Ładyżyńskiego, prof. UW i dr. Marcina Moronia, którą wyemitowano w Radiu Białystok, oraz wywiad z profesorem Andrzejem Ładyżyńskim wyemitowany w Radiu i. Konferencja była także przedmiotem reportażu wyemitowanego w TVP3 Białystok.

Niezwykle cennym preludium przed główną konferencją poruszającą tematykę narzeczeństwa było wydarzenie popularnonaukowe pt. „Narzeczeństwo – początek wieczności czy koniec wolności”, w którym wzięli udział Monika i Marcin Gomułkowie – autorzy bloga i kanału „Początek Wieczności”. Spotkanie w auli im. Janusza Korczaka Wydziału PiP UW Białystok 28 marca 2019 roku zgromadziło – jak dotąd – rekordową widownię. Prowadził je Wojciech Grodzki – konferansjer, DJ i prezenter telewizyjny. Kolejnego dnia (29 marca 2019 roku) w Centrum Konferencyjno-Wystawienniczym Archidiecezji Białostockiej odbyło się podobne

spotkanie skierowane do uczniów białostockich liceów ogólnokształcących (III LO, VI LO, XI LO oraz Katolickiego LO), którzy mieli specjalne zaproszenia, gdyż liczba miejsc była ograniczona. Łącznie w dwóch wydarzeniach wzięło udział ok. 800 osób (Sprawozdanie 2019). Nasze wydarzenie promowało Radio i dwiema audycjami radiowymi: w pierwszej audycji na spotkanie zapraszały studentki Wydziału Pedagogiki i Psychologii UwB z Akademickiego Koła KSM – Julita Rząca i Partycja Czajkowska; w drugiej audycji Radio i wyemitowało wywiad z udziałem Moniki i Marcina Gomułków, który prowadziły Patrycja Marczak (założycielka Koła KSM) i Aneta Filipowicz (ze Stowarzyszenia „Civitas Christiana”). Relacja z wydarzenia pojawiła się także w internetowym wydaniu „Kuriera Porannego”² i „Gazety Współczesnej”³.

Kolejna z cyklu IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „(R)ewolucja małżeństwa” odbyła się 17 października 2022 roku. Podobnie jak w poprzednich latach, nawiązaliśmy współpracę z partnerami wydarzenia, wśród których znalazła się również Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku (na mocy porozumienia podpisanego z dziekanem Wydziału Nauk o Edukacji UwB). Patronat honorowy nad konferencją objęli Marszałek Województwa Podlaskiego oraz Rektor UwB. Patronat medialny był zapewniony przez TVP 3 Białystok oraz Radio Białystok. Tym razem podczas konferencji swój talent muzyczny zaprezentował zespół UwBand złożony ze studentów Uniwersytetu w Białymstoku, co spotkało się z gorącym przyjęciem publiczności. Już tradycyjnie odbyła się Sekcja Młodych Naukowców, główna część merytoryczna z wykładami zaproszonych gości oraz interdyscyplinarna debata naukowa na zakończenie, którą moderował (tak jak całą konferencję) konferansjer Dominik Sołowiej. Powstała także audycja radiowa z udziałem dr. Łukasza Kalisza oraz prof. dr hab. Elwiry Kryńskiej, którą wyemitowano w Radiu Białystok (Sprawozdanie 2023).

Przedstawione cztery konferencje naukowe niewątpliwie zasługują na oddzielne opracowania merytoryczne poruszanych podczas nich zagadnień, wniosków, postulatów, raportów z badań, i takie próby są czynione chociażby przez pracowników (Kryński, 2023) i studentów Uniwersytetu w Białymstoku (Rząca, 2020). Powstała nawet praca magisterska, w której jedna ze studentek zainspirowała się działalnością Koła KSM, choć sama nie była w jego strukturach (Stokowska, 2019). Mamy ambicję, aby w przyszłości pokłosiem konferencji były interdyscy-

² <https://plus.poranny.pl/monika-i-marcin-gomulka-malzenstwo-to-dla-nich-poczatek-wiecznosci/ar/c1-14023913> (dostęp: 5.04.2019).

³ <https://plus.wspolczesna.pl/monika-i-marcin-gomulka-malzenstwo-to-dla-nich-poczatek-wiecznosci/ar/c1-14023913> (dostęp: 5.04.2019).

scyplinarne monografie naukowe, jednak wymagałoby to dodatkowych środków finansowych i wielomiesięcznej pracy redakcyjnej.

5. INNE INICJATYWY NAUKOWE I POPULARYZATORSKIE ORGANIZOWANE PRZEZ KOŁO KSM

Akademickie Koło KSM było inicjatorem także innych autorskich konferencji zorganizowanych z podobnym rozmachem organizacyjnym jak „(R)ewolucje...”. 10 czerwca 2024 roku odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Pedagogika integralna”. Gościem specjalnym był ks. dr Marek Dziewiecki, który wygłosił dwa obszernie referaty: pierwszy zatytułowany „Wychowywać integralnie, czyli kochać i wymagać” w ramach obrad konferencyjnych, a drugi pt. „Chcę być wolnym i szczęśliwym, ale te emocje... Dojrzałe rozumienie i kierowanie emocjami warunkiem wolności” w godzinach popołudniowych. Sprawilo to, że w konferencji wzięło udział blisko 500 uczestników, w tym mieszkańcy Białegostoku i okolicznych miejscowości, zaś nagrania z obu wykładów w internecie obejrzało ponad 32 tysiące widzów (Sprawozdanie 2024).

Nową inicjatywą Akademickiego Koła KSM zainspirowaną przez mgr Agnieszkę Gronostajską była Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Dydaktyczna „Od tradycji do innowacji” – Białystok jako laboratorium edukacyjnych przemian, która odbyła się 9 kwietnia 2025 roku. Jej celem było zaprezentowanie nowoczesnych systemów pracy z dziećmi i młodzieżą. W tym wydarzeniu oprócz wystąpień teoretyków i praktyków pojawiły się warsztaty (prowadzone przez nauczycieli białostockich szkół z zakresu pedagogiki M. Montessori, planu daltońskiego, pedagogiki C. Freneita, robotyki i metody zuchowej. Skorzystało z nich blisko 100 osób (Sprawozdanie 2025a).

Akademickie Koło KSM, będąc strukturą studentów z dużym doświadczeniem organizacyjnym, było także współorganizatorem konferencji naukowych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym, takich jak: Ogólnopolska Konferencja Naukowa „IV Dni Godności Życia” (14–16.10.2015); Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Dziecko w historii – między godnością a zniewoleniem” – 40-lecie Katedry/Zakładu Historii Wychowania (1980–2020) (24–25.05.2021); IX Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Dziecko w historii – między godnością a zniewoleniem”. Wychowanie od Bolesława Chrobrego do współczesności (21–22.10.2024) (Sprawozdanie 2016, 2021, 2025a).

Z naszej inicjatywy powstało wiele wydarzeń popularnonaukowych, które zgromadziły ogromną widownię. Na te spotkania zapraszaliśmy osoby znane

i cenione za swoje doświadczenie i umiejętność przekazu wartościowych treści w sposób przystępny dla każdego. Były to: wykłady otwarte dr. Jacka Pulikowskiego „Męskość zagrożona” (27.11.2016) oraz „Rzecz o prawdziwej miłości” (4.12.2017); Sympozjum „Odnaleźć radość życia” (9.04.2018); wspomniane już spotkanie „Narzeczeństwo – początek wieczności czy koniec wolności?” (28–29.03.2019); wykład otwarty psychologa Karola Domagały SDB „Wychowanie nastolatków – Współpraca zamiast manipulacji” (5.12.2019); Seminarium Naukowo-Dydaktyczne „Rozwój – Edukacja – Twórczość” (12.06.2023); wykład otwarty psycholog Marty Bieleckiej „Jak innych zapalać i samemu nie zgasnąć? – Zasoby nauczyciela zagrożonego wypaleniem zawodowym” (23.10.2023); wykład otwarty dr. hab. Krzysztofa Wojcieszka „Chcę być wolnym i szczęśliwym, ale... te uzależnienia. Jak pozytywnie wpływać na dzieci i młodzież, aby uczyły się trzeźwości?” (1.03.2025) (Sprawozdanie 2017, 2018, 2019, 2020, 2023, 2024, 2025a).

Jako Akademickie Koło KSM systematycznie uczestniczymy w Podlaskim Festiwalu Nauki i Sztuki⁴ – największej cyklicznej imprezie popularyzującej naukę i sztukę w Polsce północno-wschodniej – oraz Dniach Otwartych Wydziału Nauk o Edukacji UwB. W latach 2017–2025 zorganizowaliśmy 15 imprez festiwalowych (Sprawozdanie 2017, 2018, 2019, 2022, 2023, 2024, 2025a).

6. WARSZTATY DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ STUDENTÓW

Studenci Wydziału Nauk o Edukacji zrzeszeni w Akademickim Kole KSM oprócz cyklicznie organizowanych inicjatyw naukowych działają na rzecz promocji Uniwersytetu w Białymstoku i uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą ze szkół województwa podlaskiego. Z uwagi na to, iż członkami Koła KSM są głównie studentki pedagogiki, podczas takich spotkań przygotowują się one do przyszłej pracy w szkole poprzez rozwój umiejętności praktycznych, nawiązując kontakt z dziećmi i kadrą szkoły, dzielą się swoimi talentami i doświadczeniem zdobytym podczas studiów. Także uczniowie będący odbiorcami warsztatów zyskują cenne umiejętności, gdyż uczestniczą w niezwykle interesujących i starannie przygotowanych zajęciach, których tematyka jest zawsze ustalona z kadrą szkoły i dostosowana do wieku oraz możliwości danej grupy. Dotychczas przygotowane warsztaty w opinii nauczycieli z ww. szkół rozwijają zdolności manualne i wyobraźnię dzieci, które radośnie spędzają czas ze studentami w przyjaznej atmos-

⁴ <https://ksm.uwb.edu.pl/dzialalnosc-popularyzatorska/podlaski-festiwal-nauki-i-sztuki> (dostęp: 28.05.2025).

ferze zabawy. Dla uczniów zajęcia ze studentami są bardzo atrakcyjne, gdyż stanowią urozmaicenie typowych lekcji, a po każdym warsztatach zostaje materialna pamiątka, którą mogą zabrać do domu i pochwalić się najbliższym. Jest to także promocja Uniwersytetu w Białymstoku, gdyż o tego typu warsztatach jest informowana kadra szkoły oraz rodzice uczniów. Tylko w latach 2024–2025 studentki przygotowały 20 warsztatów: „Wygraj swoją młodość”, „Warsztaty z Origami”, „Warsztaty rękodzieła Decoupage”, „Mikołajowi pomocnicy”, „W świecie elfów”, „Podróż na Biegun Północny”, „Wspólnota miejscem rozwoju”, „Świąteczna kraina”, „Zimowa kraina”, „Quillingowe serce: tworzenie walentynkowych dzieł sztuki”, „Mistrzowie podchodów”, „Kocie psoty”, „Zimowe zabawy”, „W przyjaźni siła”, „Wiosenne motylki”, „Wiosenne Skrzydła – Tworzymy Motyle z Soli”, „Pisankowy Wianek – Kreatywna Wielkanoc”, „Każdy z nas jest inny, każdy wyjątkowy”, „Własnoręczne cudenka na Dzień Mamy – Warsztaty z Decoupage”, „Ziarno, które rośnie w cieniu. Jak odnaleźć wartość w sobie?” (Sprawozdanie 2024, 2025a, 2025b). Warto także dodać, że warsztaty Koła KSM stanowią oficjalną ofertę Uniwersytetu w Białymstoku w ramach inicjatywy „Uniwersytet dla szkół”⁵.

Kolejną inicjatywą jest cykl spotkań „Pedagog na rynku pracy”. Pomysł ten pojawił się w 2024 roku i był odpowiedzią na oczekiwania studentów ostatnich roczników studiów, którzy za chwilę mieli opuścić mury uczelni i poszukiwać pracy w zawodzie pedagoga. Pierwsze spotkanie odbyło się 23 maja 2024 roku i było poświęcone osobom kończącym studia, którzy mogli dowiedzieć się m.in. tego, jak stworzyć CV oraz jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej. Drugie spotkanie odbyło się 13 czerwca 2024 i miało za zadanie pomóc studentom odpowiedzieć na pytania: Czy będę wystarczająco kreatywny/a, aby prowadzić zajęcia z dziećmi? Czy mój głos ma moc i siłę przebicia? Warsztaty prowadziły cztery osoby z bogatym doświadczeniem praktycznym zdobytym w placówkach wychowawczych i edukacyjnych (Sprawozdanie 2024).

7. KANAŁ NA YOUTUBE

Koło KSM od początku swojej działalności publikuje nagrania najważniejszych wydarzeń naukowych oraz popularyzuje naukę poprzez internet. Te działania rozpoczęliśmy już w 2015 roku, nagrywając Konferencję Naukową „(R)ewolucja Macierzyństwa”, co naszym zdaniem stanowiło bardzo przystępną i nowoczesną

⁵ https://szkoly.uwb.edu.pl/?page_id=5817 (dostęp: 12.05.2025).

formę publikacji pokonferencyjnej. Był to pionierski pomysł jak na okres jeszcze przed pandemią, która zwiększyła liczbę transmisji z wydarzeń naukowych. Naszą intencją było dotarcie do odbiorców spoza Białegostoku oraz utrwalenie i udokumentowanie efektów nieraz kilkumiesięcznej pracy organizacyjnej. Starannie dobierając prelegentów do każdego wydarzenia, byliśmy zdania, że nasze inicjatywy powinny być uwiecznione, upowszechnione i dostępne dla każdej zainteresowanej osoby. Proces przygotowania do powstania filmu nagranie wydarzenia oraz postprodukcja video to działania czasochłonne i kosztowne. Nie dysponując odpowiednim zapleczem sprzętowym i umiejętnościami, prace te zlecaliśmy różnym osobom i firmom, pozyskując wcześniej odpowiednie fundusze na ten cel. Nasz wysiłek poskutkował powstaniem na YouTube kanału Koła KSM przy UwB⁶, na którym zamieszczono już 25 filmów, których wyświetlenia przekraczają 72 tysiące i ta liczba wciąż rośnie. Warto nadmienić, że główny kanał YouTube Uniwersytetu w Białymstoku z 273 filmami to około 200 tysięcy wyświetleń, co dowodzi, że oferta Koła KSM jest niezwykle atrakcyjna i umiemy trafić w oczekiwania widzów.

8. PODSUMOWANIE

Studenci zrzeszeni w Akademickim Kole Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, kierując się wartościami chrześcijańskimi, harmonijnie łączą rozwój intelektualny z osobistym dojrzewaniem. Poprzez aktywne uczestnictwo w inicjatywach społecznych kształtują postawy odpowiedzialności, zaangażowania i troski o dobro wspólne – zarówno w środowisku akademickim, jak i poza nim. Zdobytą wiedzę i umiejętności rozwijają także poprzez prowadzenie badań naukowych, udział w konferencjach oraz organizację wydarzeń naukowych. Przede wszystkim jednak są aktywnymi uczestnikami życia akademickiego.

Niewątpliwie przyczynia się to do wzrostu ich kompetencji naukowych, organizacyjnych i dydaktycznych oraz umożliwia uzyskanie wymiernych korzyści, tj. stypendiów Rektora UwB czy stypendium Prezydenta Miasta Białegostoku (takie wyróżnienie otrzymała Agnieszka Gronostajska będąca wówczas studentką V roku pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej). Doświadczenie zdobyte w Kole KSM ułatwia absolwentom zdobycie zatrudnienia na Uniwersytecie w Białymstoku (dotychczas były cztery takie osoby). Studenci nawiązują także zupełnie inne, bardziej dojrzałe relacje z pracownikami uczelni, zarówno naukowcami, jak i pra-

⁶ <https://www.youtube.com/@KSMprzyUwB/videos> (dostęp: 12.05.2025).

cownikami administracji, co pozwala im na utożsamianie się ze swoją uczelnią, w której działania się angażują i z którą wiążą swoją przyszłość. Na przestrzeni lat studenci zrzeszeni w Kole KSM uczestniczyli w pracach Samorządu Studenckiego, Parlamentu Studentów UwB, Rady Wydziału, Senatu UwB, reprezentowali studentów podczas spotkań z Państwową Komisją Akredytacyjną, występowali w lokalnej telewizji i radiu. Zdobyli również umiejętności pisania wniosków konkursowych do sponsorów czy do Parlamentu Studentów UwB, wniosków o patronaty honorowe i medialne, piszą artykuły, które są publikowane w wysoko punktowanych czasopismach naukowych oraz rozdziały w monografiach.

Niewątpliwie Koło KSM wpisało się w działalność studencką Białegostoku i regionu, co zyskało uznanie wśród cenionych naukowców, którzy zaszczycają nas swoją obecnością, wygłaszając wykłady i referaty. Należy podkreślić, iż nasi goście zawsze są pod ogromnym wrażeniem jakości i profesjonalizmu, który wynika z ciężkiej pracy pełnej pasji i osobistego zaangażowania całego zespołu. Na przestrzeni lat otrzymaliśmy liczne dofinansowania wszelkich projektów zgłaszanych do realizacji, zaś w 2023 roku otrzymaliśmy dwie Nagrody finansowe przyznane przez Parlament Studencki UwB w Plebiscycie „żUwBerki, czyli żuberki sukcesu UwB” w kategoriach: a) Najaktywniejsze koło/organizacja; b) Najlepsza konferencja – za IV Ogólnopolską Konferencję Naukową „(R)ewolucja małżeństwa”. Każdorazowo otrzymane fundusze są skrupulatnie zaplanowane i rozliczane, także z udziałem współorganizatorów naszych wydarzeń, co dowodzi, że jesteśmy skuteczni w naszych działaniach i zaplanowane wydarzenie zawsze doprowadzamy do celu.

Szczegóły opisywanej działalności Akademickiego Koła KSM można znaleźć na stronie internetowej <https://ksm.uwb.edu.pl/>, gdzie znajdują się materiały promocyjne, aktualności, grafiki, plakaty, filmy, artykuły, galerie zdjęć, relacje z wydarzeń i wiele innych informacji. Być może zaprezentowane koncepcje pobudzą inne organizacje studenckie do równie dynamicznej pracy naukowej i organizacyjnej, co wpłynie na wzrost zaangażowania studentów w polskich szkołach wyższych.

Bibliografia

- Bęczkowska, A. (2019). Uczestnictwo w kole naukowym jako inwestycja w rozwój umiejętności społecznych i zawodowych. *Zeszyty Naukowe WSG*, t. 35, seria: Edukacja – Rodzina – Społeczeństwo, nr 4, s. 31–40.
- Buraczyńska, B. (red.) (2023). *Koła naukowe etapem rozwoju kompetencji zawodowych i naukowych*, Politechnika Lubelska.

- Gancarz, A. (2013). Wykorzystanie wiedzy i umiejętności zdobytych w Kole Naukowym Edukacji Międzykulturowej w pracy zawodowej absolwentów Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. *Edukacja Międzykulturowa*, 2, s. 153–162.
- Kalisz, Ł. (2015). Sprawozdanie z Konferencji Naukowej „(R)ewolucja macierzyństwa”. *Rocznik Teologii Katolickiej*, XIV/2, s. 157–159. <http://hdl.handle.net/11320/3871>.
- Kalisz, Ł. & Marchel, J. (2015). (R)ewolucja Macierzyństwa. *Drogi Miłosierdzia*, 6(58), s. 17.
- Kryński, M.J. (2023). „Modernizacja” małżeństwa – ewolucja czy rewolucja?. *Civitas Et Lex*, 39(3), s. 117–130.
- Olender-Jermacz, B. (2016). Koła naukowe w szkole wyższej. W: P. Piotrowski, J. Górniewicz, M. Warmiński (red.), *Przedmioty w systemie szkolnictwa wyższego. Przyczynki do pedagogiki szkoły wyższej*, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, s. 119–128.
- Olender-Jermacz, B. (2024). Kształtowanie cech osobowościowych i zachowań poprzez uczestnictwo w kołach naukowych w opiniach ich członków. *Przegląd Pedagogiczny*, 1, s. 89–97.
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 marca 2010 r. w sprawie nadania osobowości prawnej „Katolickiemu Stowarzyszeniu Młodzieży Archidiecezji Białostockiej” – Dz.U. 2010 nr 45, poz. 269.
- Rząca, J. (2020). Aktywność w Akademickim Kole Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży przy Uniwersytecie w Białymstoku jako sposób poszukiwania prawdy o człowieku w duchu katolickiej nauki społecznej. W: E. Kryńska, A. Suplicka, Ł. Kalisz (red.), *Dziecko w historii – sytuacja dziecka w odrodzonym państwie polskim*. Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, s. 257–271. <http://hdl.handle.net/11320/10895>.
- Sobecki, M., Korzeniecka-Bondar A., (red.). (2017). *Tempora mutantur et nos mutamur in illis... XL lat Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku. Dekada 2008–2017*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku.
- Sprawozdanie (2016) Akademickiego Koła KSM przy UwB za rok akademicki 2015/2016.
- Sprawozdanie (2017) Akademickiego Koła KSM przy UwB za rok akademicki 2016/2017.
- Sprawozdanie (2018) Akademickiego Koła KSM przy UwB za rok akademicki 2017/2018.
- Sprawozdanie (2019) Akademickiego Koła KSM przy UwB za rok akademicki 2018/2019.
- Sprawozdanie (2020) Akademickiego Koła KSM przy UwB za rok akademicki 2019/2020.
- Sprawozdanie (2021) Akademickiego Koła KSM przy UwB za rok akademicki 2020/2021.
- Sprawozdanie (2022) Akademickiego Koła KSM przy UwB za rok akademicki 2021/2022.
- Sprawozdanie (2023) Akademickiego Koła KSM przy UwB za rok akademicki 2022/2023.
- Sprawozdanie (2024) Akademickiego Koła KSM przy UwB za rok akademicki 2023/2024.
- Sprawozdanie (2025a) Akademickiego Koła KSM przy UwB za rok akademicki 2024/2025.
- Sprawozdanie (2025b) Akademickiego Koła KSM przy UwB za lata 2019–2015 ze wskazaniem aktywności studentów Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej.
- Statut Akademickiego Koła Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży przy Uniwersytecie w Białymstoku.
- Statut Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży – Załącznik do uchwały nr 21/383/2019 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 czerwca 2019 r.

Stokowska, B. (2019). Trwałość rodziny/małżeństwa w kontekście preferowanych wartości przez nauczycieli liceum katolickiego w Białymstoku. Praca magisterska napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Elwiry Jolanty Kryńskiej w Katedrze Historii Wychowania Uniwersytetu w Białymstoku.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – Dz.U. 2024 poz. 1571, art. 111, ust. 1.

Wróblewska, W. (2013). Postawy studentów wobec działalności w kołach naukowych. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 2(17), s. 121–133.

Strony internetowe

<https://ksm.uwb.edu.pl/dzialalnosc-popularyzatorska/podlaski-festiwal-nauki-i-sztuki> (dostęp: 28.05.2025).

<https://plus.poranny.pl/monika-i-marcin-gomulka-malzenstwo-to-dla-nich-poczatek-wiecznosci/ar/c1-14023913> (dostęp: 5.04.2019).

<https://plus.wspolczesna.pl/monika-i-marcin-gomulka-malzenstwo-to-dla-nich-poczatek-wiecznosci/ar/c1-14023913> (dostęp: 5.04.2019).

https://szkoly.uwb.edu.pl/?page_id=5817 (dostęp: 12.05.2025).

<https://uwb.edu.pl/student/organizacje-studenckie-i-doktorantow/rejestr-organizacji-studenckich-i-doktoranckich-uwb> (dostęp: 1.05.2025).

<https://www.youtube.com/@KSMprzyUwB/videos> (dostęp: 12.05.2025).